

Explaining the Lived Experience of Studying among Yazd Dental Students during the COVID-19 Epidemic

Ghane Ezabadi Mehdi¹, Seyed Mostafa Mahmoudi³, Amene Hosseini-YekaniHosseini^{2*}

1. Faculty of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. Yazd. Iran.

2*. Department of Oral Health and Social Dentistry. Faculty of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. Yazd. Iran

3. Department of Oral, Maxillofacular Pathology. Faculty of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. Yazd. Iran.

ARTICLE INFO

Article type

Original article

Article history

Received:2021.05.05

Accepted:2022.04.03

Keywords

Lived experience,
Phenomenology,
Content analysis,
Virtual Learning,
COVID-19,
Dental education,
E-learning.

ABSTRACT

Introduction: Educating a generation for another generation can be considered an investment of one generation for another generation and their development, growth awareness, and potential abilities. The educational system has a heavy task, so this implies that the most appropriate methods must be used in designing and implementing its activities. Students are taught and evaluated in medical schools according to their own methods. However, most of these methods are no longer usable with the COVID-19 pandemic, and new methods should inevitably replace traditional ones. This study aimed to explain the viewpoint of Yazd dental students about studying during the COVID-19 epidemic.

Materials & Methods: A phenomenological approach was used in this study to explain the perspective of Yazd dental students regarding studying during the COVID-19 epidemic. The data were collected through in-depth and semi-structured interviews of 10 clinical students of Shahid Sadoughi Dental School in Yazd, even virtual by phone or in person. The interviews were transcribed after recording, and the sentences and statements related to the study objective were extracted, coded, and classified. The data were analyzed by the content analysis method.

Results: As a result of analyzing the data, seven main themes emerged: management during COVID-19, extracurricular activities, academic activities, protocols, scientific education, virtual education, anxiety, and worries.

Conclusion: According to the results, dental students were satisfied with e-learning, the Navid system and e-evaluation and their biggest concern during the holidays was academic retardation.

[10.22038/HMED.2022.59498.1168](https://doi.org/10.22038/HMED.2022.59498.1168)

► Cite this paper as:

Ghane Ezabadi M, Mahmoudi M, Hosseini-YekaniHosseini A, Explaining the Lived Experience of Studying among Yazd Dental Students during the COVID-19 Epidemic: a Qualitative Study. *Horizon of Medical Education Development*. 2022;13(3):76-84

*Corresponding author: Amene Hosseini-YekaniHosseini;

Department of Oral Health and Social Dentistry. Faculty of Dentistry, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences. Yazd. Iran

Tel: 0171069271

Email: shohrehosseini@yahoo.com

تبیین تجربه زیسته دانشجویان دندانپزشکی یزد از تحصیل در دوران همه‌گیری کووید ۱۹

مهدی قانع عزآبادی^۱، سید مصطفی محمودی^۲، آمنه حسینی یکانی^{۳*}

۱. دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۲. گروه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی، دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

۳. گروه آسیب‌شناسی دهان، فک و صورت، دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

مشخصات مقاله	چکیده
نوع مقاله پژوهشی اصیل	مقدمه: فعالیت‌های آموزشی هر کشور را می‌توان سرمایه‌گذاری یک نسل برای نسل دیگر دانست که هدف اصلی این سرمایه‌گذاری توسعه‌ی انسانی یا در واقع رشد آگاهی و توانایی‌های بالقوه‌ی انسان است. با توجه به اینکه نظام آموزشی وظیفه‌ی سنگینی را بر عهده دارد، لازم است در طراحی و اجرای فعالیت‌های آن از مطلوب‌ترین شیوه‌ها استفاده شود. دانشکده‌های علوم پزشکی شیوه‌های خود برای آموزش و ارزشیابی دانشجویان دارند که با پاندمی کووید-۱۹ اکثر این روش‌ها اکنون قابل استفاده نیست و به‌ناچار شیوه‌های جدید بایستی جایگزین شیوه‌های سنتی شود. این تحقیق با هدف تبیین دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی یزد از تحصیل در دوران همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شد.
پیشینه پژوهش تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۱۴ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۱/۱۴	روش کار: در این مطالعه از رویکرد پدیدارشناسی جهت تبیین دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی یزد از تحصیل در دوران همه‌گیری کرونا استفاده شد. داده‌ها به‌وسیله مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختارمند از ۱۰ نفر از دانشجویان دوره‌ی بالینی دانشکده دندانپزشکی شهید صدوقی یزد به‌صورت حضوری و تلفنی جمع‌آوری شد. مصاحبه‌ها پس از ضبط به‌صورت متن برگردانده شد. جملات و بیانات مرتبط با هدف مطالعه از متن مصاحبه‌ها استخراج، کدگذاری و طبقه‌بندی شد. تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوی انجام گردید.
کلمات کلیدی تجربه زیسته، پدیدارشناسی، تحلیل محتوا، آموزش مجازی، آموزش در دوران کرونا، تاثیر کرونا بر آموزش دندان پزشکی، آموزش دندانپزشکی	نتایج: با تحلیل محتوای داده‌ها، هفت مضمون اصلی شامل: مدیریت در دوران کووید-۱۹، فعالیت غیردرسی، فعالیت درسی، پروتکل‌ها، آموزش علمی، آموزش مجازی، اضطراب و نگرانی پدید آمد. نتیجه‌گیری: نتایج این تحقیق نشان می‌دهد دانشجویان دندان پزشکی از آموزش الکترونیکی، سامانه نوید و ارزشیابی الکترونیکی راضی بودند. همچنین بزرگ‌ترین نگرانی آنها هنگام تعطیلات عقب‌افتادگی تحصیلی بوده است.

doi: 10.22038/HMED.2022.59498.1168

نحوه ارجاع به این مقاله ▶

Ghane Ezabadi M, Mahmoudi M, Hosseini-Yekani Hosseini A, Explaining the Lived Experience of Studying among Yazd Dental Students during the COVID-19 Epidemic: a Qualitative Study. Horizon of Medical Education Development. 2022;13(3):76-84

ایمیل: 0171069271

تماس: shohrehosseini@yahoo.com

*نویسنده مسئول: آمنه حسینی یکانی

گروه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی، دانشکده دندانپزشکی

دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران

مقدمه

بیماری کووید-۱۹ از اواخر دسامبر سال ۲۰۱۹ در شهر ووهان چین به وجود آمد (۱). شیوع اولیه کووید-۱۹ در ووهان به سرعت گسترش یافت و بقیه‌ی مناطق چین را درگیر کرد مسئولین با گرفتن تصمیمات بی‌سابقه شروع به بستن شهر در ژانویه ۲۰۲۰ کردند تا خطر انتقال آن کاهش یابد (۲). همچنین اقدامات مشابه در سایر نقاط چین انجام شد؛ اما طی چند هفته موارد کووید-۱۹ در چند کشور دیگر دیده شد و به یک تهدید جهانی تبدیل شد (۳). سازمان جهانی بهداشت اپیدمی کرونا را همه‌گیر اعلام کرد (۴). کووید-۱۹ در تاریخ ۲۹ مارس در بیش از ۱۷۷ کشور گسترش پیدا کرد و بیش از ۲۸ میلیون نفر را آلوده کرد و باعث مرگ ۹۱۹۷۱۵ نفر شد (۵). مناطقی که بیشترین شیوع رو داشتند شامل چین اروپا ایران کره جنوبی و ایالات متحده هستند (۶) در پاسخ به شیوع این بیماری بسیاری از کشورها باهدف جلوگیری از همه‌گیری محدودیت‌های سفر ایجاد کردند متخصصان بهداشت عمومی و مسئولان دولتی اقدامات زیادی انجام دادند که از جمله‌ی این اقدامات می‌توان به رعایت فاصله‌ی اجتماعی، قرنطینه، تقویت امکانات درمانی و درخواست از مردم برای ماندن در خانه، اشاره کرد (۷). چندین کشور باشگاه‌ها استخرها موزه‌ها سینماها و اماکن با اجتماعات زیاد از جمله مؤسسات آموزشی را تعطیل کردند تا با این دشمن نامرئی مبارزه کنند (۸) پاندمی کووید-۱۹ زندگی دانشجویان را به طرق مختلف مختل کرد. این پاندمی هم مدت‌زمان تحصیل دانشجویان و هم نحوه کسب مطالب آموزشی توسط آنها را تحت‌تأثیر قرار داده است و تا زمانی که وضعیت کرونا کاملاً مشخص نشود آنها نگران دوره تحصیلی خود و امتحانات ارزشیابی بعد کرونا خواهند بود (۹). از آنجا که شاهد شیوع کووید-۱۹ در جهان هستیم ایمنی و

رفاه دانشجویان و کارکنان باید بالاترین اولویت باشد دانشگاه‌ها باید با به‌روز کردن دستورالعمل‌های بهداشتی و ارائه راهنمایی و سخنرانی آنلاین، بر حمایت از سلامت روان تأکید کنند و راهکارهایی را برای مدیریت استرس هنگام مقابله با بیماری همه‌گیر ارائه دهند هر دانشجویی که احساس اضطراب شدید در مورد کووید-۱۹ دارد باید به‌موقع از حمایت روان‌شناختی مناسبی برخوردار شود. در کنار چالش‌های موجود در مدیریت تدریس و ارزیابی در هنگام شیوع کووید-۱۹ دانشگاه‌ها باید نقشه راه را برای پذیرش جلسات آکادمیک نوین تطبیق دهند مسئولان دولتی باید برنامه‌های دانشجویان آینده‌نگر را به‌صورت آنلاین بپذیرند و مراحل پذیرش انعطاف‌پذیرتری را به آنها پیشنهاد دهند (۱۰). متعاقباً، تمام دانشگاه‌های دندانپزشکی و ارائه‌دهندگان تدریس بعد از تحصیلات تکمیلی جلسات آموزشی رودررو و آموزش آزمایشگاهی و دستی و همچنین آموزش بالینی تحت نظارت را متوقف کردند و جایگزین شده است به روش‌های تحویل و ارزیابی تدریس مانند سخنرانی آنلاین، وینار، جلسات حل مسئله، گزارش‌های کتبی و امتحانات مبتنی بر رایانه. با استفاده از فن‌آوری مدرن دانش‌آموزان برای دسترسی به مطالب هر سخنرانی در خانه هستند و از حضور غیرضروری در سخنرانی‌ها جلوگیری می‌شود از آنجایی که این حضور می‌تواند خطر شیوع عفونت را افزایش دهد یادگیری الکترونیکی به‌نوعی استقلال خودآموزی در بین دانش‌آموزان را ترغیب می‌کند و توانایی آنها در استفاده از منابع آنلاین را بهبود می‌بخشد (۱۱، ۱۰). نکته دیگری که مطرح است این است که بازگشت به حالت عادی یک انتقال ساده نخواهد بود. اساتید و دانشجویان به دنبال راه‌های مناسب برای ترمیم آسیب‌های ناشی از وقفه‌های آموزشی دوران کرونا خواهند بود و کمک به دانشجویان برای

تا زمانی که پاسخ های تکراری در مورد سوالات داده میشود. دانشجویان دوره ی علوم پایه به دلیل نداشتن واحد های بالینی و در تماس نبودن با بیماران در این مطالعه جز جامعه ی آماری مطالعه حاضر نبودند. چنانچه پاسخ ها در مورد سوالات پرتکرار میشد مصاحبه پایان می یافت و نشانگر این بود که ما به حجم نمونه ی کافی رسیده ایم. دانشجویانی که از لحاظ قدرت کلامی شاخص بودند در این مطالعه انتخاب شدند تا توضیحات و پاسخ ها را به تفصیل و دقیق تر بیان کنند. بعد از مصاحبه کار کدگذاری و دسته بندی داده ها انجام شد. تحلیل داده ها به روش تحلیل محتوای کیفی داده ها نرم افزار maxqda بود. مفاهیم کلیدی از میان داده ها استخراج شد. کدگذاری از اولین مصاحبه آغاز شده و به مرور با مصاحبه های بعدی این طبقه بندی و کدگذاری ویرایش شد. کد گذاری ها دارای دو قسمت بود. یک سری کدها به صورت کدهای اصلی بودند و یک سری کدها که از صحبت های فرعی پیرامون موضوع اصلی دریافت می شد به صورت کدهای فرعی نام گذاری شد.

در این مطالعه برای افزایش مقبولیت که معادل با روایی درونی در مطالعات کمی است، با برقراری ارتباط مناسب و در نتیجه جلب اطمینان و اعتماد مصاحبه کنندگان سعی شد تا داده های حقیقی تامین گردد. علاوه بر این برای اطمینان از مقبولیت داده ها و کدها به منظور جلب نظرات تکمیلی و انتقادی در اختیار استاد راهنمای پایان نامه قرار گرفت، که درک مشابهی وجود داشت. البته باید توجه داشت که در روش های کیفی، تاکید بر انحصاری بودن تجارب است و حتی وقتی که تمام شرایط یکسان و مشابه خلق شود نباید انتظار نتایج مشابه را داشت به دلیل اینکه نظرات متفاوتی در مورد موضوع یکسانی وجود خواهد داشت.

بازگشت به مسیر مناسب از اهمیت خاصی برخوردار است (۹). با توجه به اینکه مطالعه ای در این زمینه در دانشکده های دندانپزشکی ایران انجام نشده است و تعطیلی مراکز آموزشی به این گستردگی تجربه ای کاملاً جدید برای همه ی دنیا بود، تصمیم به انجام این تحقیق گرفته شد تا به بررسی تجربه دانشجویان از تحصیل در دوران کرونا بپردازیم.

روش کار

روش جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه بود. قبل از انجام مصاحبه توضیحاتی در مورد طرح به دانشجویان شرکت کننده داده شد و همچنین فرم رضایت نامه آگاهانه در اختیار آنان قرار گرفت. مصاحبه ها به صورت حضوری با رعایت فاصله اجتماعی مناسب و در وقت آزاد مصاحبه شونده ها در محیطی آرام انجام شد. مصاحبه ها توسط دستگاه ضبط صدا ضبط می شد و موارد مهم و کلیدی یادداشت شد. مصاحبه به صورت باز پاسخ (پاسخ آزاد) و حول محور اصلی طرح بود. مدت مصاحبه نامحدود بود و تا زمانی که نمونه ها در مورد سؤال پرسیده شده نظر داشتند این صحبت ادامه می یافت هر چند در صورت نیاز؛ یعنی به بیراه رفتن مصاحبه، سؤالات کاوشی برای بازگرداندن مصاحبه شونده گان به موضوع اصلی طرح پرسیده شد. مصاحبه توسط دانشجو (آقای مهدی قانع) با حضور مجری اول طرح انجام شد. همچنین به منظور آشنایی مصاحبه کننده ابتدا طرح به صورت پایلوت با ۳ مصاحبه شونده از ترم های علوم پایه انجام شد. بعد از این مصاحبه های پایلوت و کسب مهارت لازم توسط مصاحبه کننده، مصاحبه های اصلی با دانشجویان مقطع بالینی انجام شد.

دانشجویانی که در مقطع بالینی در دانشکده ی دندانپزشکی مشغول به تحصیل می باشند در این مصاحبه شرکت کرده بودند و نمونه گیری تا زمان اشباع داده ها ادامه یافت یعنی

نتایج:

این مطالعه بر روی ۱۰ دانشجوی دوره دکتری عمومی دندانپزشکی انجام شد اطلاعات دموگرافیک دانشجویان انجام شده (جدول ۱)

جدول ۱: متغیرهای دموگرافیک دانشجویان شرکت کننده در مصاحبه

متغیر	تعداد	درصد
جنسیت	دختر	۴
	پسر	۶
سهمیه ورودی	سراسری	۶
	بین الملل	۴
نرم تحصیلی	ترم ۱۰ و بالاتر	۶
	پایین از ۱۰	۴
وضعیت سکونت	بومی	۸
	غیربومی	۲
وضعیت تأهل	مجرد	۹
	متاهل	۱

مرور متن‌های استخراج شده و کدگذاری ۳۷ کد استخراج شد که پس از حذف کدهای تکراری ۲۱ کد استخراج شد و ۶ مضمون اصلی پدید آمد که در جدول ۲ نشان داده شده است.

مصاحبه‌شوندگان به روش نیمه‌ساختاریافته (حضوری یا تلفنی) مورد مصاحبه قرار گرفتند صحبت‌های آنها ضبط شد و سپس مصاحبه‌ها در نرم‌افزار word به متن برگردانده شد. جملات و بیانات مرتبط باهدف مطالعه از متن مصاحبه‌ها استخراج، کدگذاری و طبقه‌بندی شد. پس از چندین بار

جدول ۲: مضامین استخراج شده به روش تحلیل محتوا

مضمون اصلی	مضامین اصلی	مضامین فرعی	
تبیین تجربه دانشجویان از تعطیلی به علت پاندمی covid-19	آموزش مجازی	نوید (نحوه‌ی بارگذاری، زمان‌بندی، نحوه‌ی مطالعه) امتحانات مجازی مشکلات اینترنت (سرعت، دسترسی) کلاس‌های آنلاین	
	مدیریت در دوران کرونا	زمان تعطیلات دانشکده و ادامه‌دار شدن آن حذف ترم تحصیلی مقایسه با دانشکده‌های دیگر نوبتی کردن حضور دانشجویان در دانشکده حضور انتخابی دانشجویان بومی / غیربومی	
	فعالیت غیردرسی	استفاده از وبینارها شاغل بودن به کار غیر دندانپزشکی مطالعه کتب غیردرسی	
	فعالیت درسی	آماده کردن خود برای آزمون دستیاری جبران کردن عقب‌افتادگی در برخی دروس	
	پروتکل‌ها	وسایل حفاظت شخصی حضور اساتید و شیفت بندی آنها تهویه و محیط تجهیز شده تعداد دانشجویان در بخش	
	اضطراب و نگرانی	اضطراب طولانی شدن دوره‌ی تحصیلی اضطراب و ترس از بازگشایی مجدد نگرانی از نبود و کمبود بیمار	

بحث :

نظام‌های آموزش عالی، به‌عنوان بارزترین نمود سرمایه‌گذاری نیروی انسانی، نقش اصلی را در تربیت و تأمین نیروی انسانی کارآمد بر عهده دارند. این نظام‌ها سهم قابل توجهی از بودجه هر کشور را به خود اختصاص می‌دهند و نقشی تعیین‌کننده در ابعاد گوناگون اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه دارند. از این رو، اطمینان از کیفیت مطلوب عملکرد آنها به‌منظور جلوگیری از هدر رفتن سرمایه‌های انسانی و مادی و نیز داشتن توانایی رقابت در دنیای آینده که در آن کیفیت مهم‌ترین مؤلفه برای ادامه حیات هر سازمان است، ضرورتی انکارناپذیر دارد (۱۲).

دانشکده‌های علوم پزشکی شیوه‌های خود برای آموزش و ارزشیابی دانشجویان دارند که با پاندمی کرونا اکثر این روش‌ها اکنون قابل استفاده نیست و به‌ناچار شیوه‌های جدید بایستی جایگزین شیوه‌های سنتی شود. در سال گذشته شیوه‌ی آموزش الکترونیکی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور اجرا شد که لازم است راجع به میزان موفقیت آن بررسی‌های انجام شود. این تحقیق باهدف تبیین دیدگاه دانشجویان دندانپزشکی یزد از تحصیل در دوران همه‌گیری کرونا انجام شد (۱۳).

باتوجه به نتایج مصاحبه اکثریت دانشجویان مطالعات غیر مرتبط داشتند و همچنین در ابتدای تعطیلات دانشکده خوشحال بودند و اکثریت آنها دلیلی این خوشحالی را مدتی برای استراحت ذکر کردند. به نظر می‌رسید دانشجویان دندانپزشکی از تعطیلات کووید به‌عنوان فرصتی برای فراغت از تحصیل و پرداختن به جنبه‌های دیگر استفاده کردند. برخی نیز از اینکه می‌توانند به عقب‌افتادگی دروس خود بپردازند خوشحال بودند که فرصت کافی را به دست آوردند. برخی گفته بودند امکان آماده‌کردن خود

برای آزمون دستیاری را مغتنم شمرده و از آن استفاده کرده بودند (۱۴).

اکثریت آنها از سامانه نوید راضی بودند و آن را مفیدتر از کلاس‌های آنلاین مجازی و یا حضوری می‌دانستند. در فایل آپلود شده در نوید دانشجو می‌تواند هر زمانی که بخواهد از فایل درسی استفاده کند و بارها آن را دوره کند و محدود به زمان و مکان خاصی نیست این موضوع می‌تواند دلیل رضایت دانشجویان از سامانه نوید باشد. دانشجویان همچنین از استفاده از صدا و ویدئو با همراه اسلایدهای آموزشی استقبال کردند و آن‌ها را مفیدتر خواندند. با این حال تعدادی از دانشجویان کلاس‌های حضوری و وینارها را ترجیح می‌دادند. از دلایل احتمالی آنها می‌توان به تمرکز بیشتر و ارتباط زنده و مؤثر با استاد آموزشی اشاره کرد. بعلاوه در آموزش مجازی اجبار به درس خواندن در بین دانشجویان وجود ندارد و این موضوع می‌تواند باعث دور شدن آنها از تحصیل شود؛ اما از طرفی مهارت یادگیری خود راهبر مدیریت یادگیری و مهارت مطالعه (را در دانشجویان افزایش می‌دهد (۱۵).

آموزش مجازی در دروسی که نیاز به حضور در بالین بیمار ندارد دلیل کاهش رفت و آمد و هزینه‌ها بخصوص در دانشجویان غیربومی استقبال بالایی دارد. برخی از دانشجویان خارج از فعالیت‌های دانشگاه در وینارهای علمی شرکت داشتند که این امر بیشتر در دانشجویان ترم‌های آخر دیده شد. علت این امر می‌تواند نزدیکی به اتمام دوره‌ی تحصیل و احساس عدم امکان استفاده از آموزش‌های دانشگاهی باشد. (۱۶)

اکثریت دانشجویان از امتحانات آنلاین راضی بودند همه آنها دسترسی به اینترنت داشتند هرچند یک نفر نگرانی از قطع اینترنت را عنوان کرده بود. عدم امکان علامت‌دار

برای تحصیل خود اختصاص داده و اگر نتوانند به تحصیل خود بپردازند دچار نگرانی و اضطراب می‌شوند. (۱۸)

یکی از طرح‌های پیشنهادی در دوران کرونا برای دانشکده‌های دندانپزشکی، طرح بومی و غیربومی بود تا دانشجویان بومی ابتدا و سپس دانشجویان غیربومی تحصیلات خود را بگذرانند. دانشجویان موافق با این طرح مطرح کردند که هرگونه کاهش تعداد افراد که باعث کمتر شدن خطر انتقال بیماری می‌شود می‌تواند مفید باشد. اکثریت دانشجویان با این طرح مخالف بودند و به نظر آنها طرح قابل اجرایی نبود؛ چراکه توزیع دانشجویان بومی و غیربومی در ورودی‌های مختلف یکسان نیست. به نظر آنها این طرح خطر مواجهه را پایین نمی‌آورد. یک دانشجوی موافق با این طرح به دلیل بومی بودن عنوان کرد که با این طرح موافق است و تمایل دارد تا زودتر دوران تحصیلش را به اتمام برسد. از طرح‌های پیشنهادی دانشجویان نصف کردن تعداد و حضور یک روز در میان دانشجویان در بخش‌ها است.

با بازگشایی مجدد دانشگاه‌ها همه‌ی دانشجویان خوشحال بودند و اضطراب و نگرانی از انتقال بیماری در نیمی از دانشجویان دیده شد. گرچه دندانپزشکی حرفه‌ای پرخطر برای انتقال ویروس از بیمار به دندانپزشک و بالعکس است؛ اما به نظر می‌رسد نیمی از دانشجویان این نگرانی را نداشتند و از دلایل احتمالی آن می‌تواند مواجهه در اماکن دیگر و یا ابتلای قبلی به کرونا باشد. بعضی از دانشجویان به دلیل کادر درمان بودن یکی از اعضای خانواده عنوان کردند که با کرونا در تماس هستند بنابراین بازگشایی مجدد دانشگاه‌ها برای آنها اضطراب آور نبوده است. هرچند برخی از دانشجویان از کمبود امکانات محافظتی اضطراب داشتند. تجهیزات و پروتکل‌های دانشگاه از نظر اکثریت دانشجویان کافی نبوده است ... هرچند برخی از اقرار به این موضوع

کردن سؤال‌ها برای بازگشت و فکر کردن به آن از عناوینی بود که توسط چندین دانشجو به آن پرداخته شد با توجه به اینکه دانشجویان سال‌ها حضوری امتحان داده و تکنیک‌های امتحان دادن آنها شرایط حضوری همخوانی دارد. در امتحان حضوری دانشجویان این امکان داشته که بارها سؤالات را دوره کنند از وقت سؤالات آسان برای سؤالات سخت‌تر استفاده کنند و سؤالات سخت‌تر را علامت‌دار کنند تا در دوره‌های بعدی به پاسخ خود بیندیشند شرایط جدید امتحان مجازی برای آنها کمی دشوار به نظر می‌رسد. از طرفی آموزش دانشگاه‌های عالی به دلیل به حداقل رساندن امکان تقلب در دانشجویان مجبور است محدودیت‌هایی را در آزمون مجازی اعمال کند. طراحی یک پلتفرم که بتواند نظارت را بر دانشجویان هنگام آزمون بالا ببرد می‌تواند امکان اصلاح کردن سؤالات را به دانشجویان بدهد برای مثال وصل شدن به دوربین و میکروفون تلفن همراه و یا لپ‌تاپ دانشجویان که این امر نیازمند همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان در سطح کشوری است. (۱۷)

با توجه به مصاحبه‌های انجام شده اکثریت دانشجویان عملکرد مدیریت دانشکده را در قیاس با سایر دانشکده‌ها ضعیف عنوان کردند علت این ارزیابی ضعیف دانشجویان از مدیریت دیر بر گزار کردن امتحانات مجازی و عقب‌افتادگی تحصیلی در اکثریت آنها عنوان شد. با توجه به اینکه رشته‌ی دندانپزشکی رشته‌ی طولانی مدت از نظر زمانی بوده طولانی‌تر نشدن دوره‌ی تحصیل برای آنها اهمیت بسزایی دارد بالاخص در دانشجویان در سال‌های آخر که در حال برنامه‌ریزی برای پایان تحصیل خود هستند در مصاحبه‌ی انجام شده تقریباً هیچ‌کدام از دانشجویان شاغل نبودند و سایر فعالیت‌های فرهنگی-اجتماعی را نیز ذکر نمی‌کردند؛ بنابراین به نظر می‌رسد این زمان را تنها

بارگیری پاورپوینت به همراه فیلم و صدا در سامانه نوید استفاده کنند. در دوران پیک همه گیری کرونا دانشگاه دانشجویان را به بخش های مساوی تقسیم کند تا خطر مواجهه در بخش ها کاهش یابد و علاوه بر آن دانشگاه می بایست پروتکل ها و وسایل خودمراقبتی در بخش های بالینی را افزایش داده و در صورت لزوم و بینارهای آموزشی برای دانشجویان و اساتید برگزار کند.

تقدیر و تشکر:

این مقاله برگرفته از پایان نامه دانشجویی جهت دریافت دکترای دندانپزشکی عمومی بوده است و برای تصویب به شورای اخلاقی دانشگاه ارسال شده و به شماره IR.SSU.REC.1399.200 به تصویب رسیده است. حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه شهید صدوقی یزد است که بدین وسیله سپاسگزاری می گردد.

تضاد منافع:

در این مطالعه هیچگونه تعارض منافی وجود نداشته است.

کردند که با تمام تلاش های دانشکده جهت مجهز کردن بخش ها به تهویه و وسایل مراقبت شخصی، باز وظیفه اصلی برای مبتلا نشدن به عهده خود دانشجو است با توجه به پرخطر بودن حرفه ی دندان پزشکی و همچنین اهمیت گذراندن دوره ی تحصیل بالینی توسط دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه موظف است با تحقیق از سایر مراکز دندان پزشکی در داخل و یا خارج امکانات مناسب برای دانشجویان را فراهم آورده و با برگزاری وینار نحوه ی استفاده صحیح و شیوه های خودمراقبتی را برای دانشجویان و اساتید شرح دهد. (۱۹)

محدودیت های دوران کرونا نحوه ی حضور اساتید را تغییر داده است ام با وجود این محدودیت ها اساتید موظف بودند در بخش ها با رعایت شیفت بندی های انجام شده حضور داشته باشند بخش ها را خالی از مدرس نگذارند. اکثریت دانشجویان معتقد بودند اساتید مانند قبل و به تعدادی که دانشجویان به آنها نیاز داشتند در بخش ها حضور داشتند (۸)

نتیجه گیری:

در مجموع مضامین به دست از صحبت کنندگان حاکی از این است که دانشجویان دندان پزشکی از آموزش الکترونیکی، سامانه نوید و ارزشیابی الکترونیکی راضی بودند. همچنین بزرگ ترین نگرانی آنها هنگام تعطیلات عقب افتادگی تحصیلی بوده است و به همین دلیل از مدیریت دانشکده به نظر آنها ضعیف بوده است. تعطیلات دانشگاه میزان مطالعه ی جانبی را دانشجویان بالا برده اما میزان مطالعه ی دروس مرتبط با رشته را بالا نبرده است.

پیشنهادها:

پیشنهاد می شود در مطالعه ی مشابهی تجربیات اساتید از آموزش در دوران کرونا بررسی شود و همچنین در مطالعه ای مجزا اضطراب دانشجویان در دوران کرونا مورد بررسی قرار گیرد. می توان به اساتید پیشنهاد کرد که از

References

1. Chahrour M, Assi S, Bejjani M, Nasrallah AA, Salhab H, Fares M, et al. A bibliometric analysis of COVID-19 research activity: A call for increased output. *Cureus*. 2020; 12 (3).
2. Xiang Y-T, Yang Y, Li W, Zhang L, Zhang Q, Cheung T, et al. Timely mental health care for the 2019 novel coronavirus outbreak is urgently needed. *The Lancet Psychiatry*. 2020; 7(3):228-9.
3. Spina S, Marrazzo F, Migliari M, Stucchi R, Sforza A, Fumagalli R. The response of Milan's Emergency Medical System to the COVID-19 outbreak in Italy. *The Lancet*. 2020; 395(10227):e49-e50.
4. COVID I. no 17. 27 de marzo de 2020. Accessed March 29, 2020.
5. Dong E, Du H, Gardner L. An interactive web-based dashboard to track COVID-19 in real-time. *The Lancet infectious diseases*. 2020; 20(5):533-4.
6. Khachfe HH, Chahrour M, Sammouri J, Salhab H, Makki BE, Fares M. An epidemiological study on COVID-19: a rapidly spreading disease. *Cureus*. 2020; 12.(*)
7. Bedford J, Enria D, Giesecke J, Heymann DL, Ihekweazu C, Kobinger G, et al. COVID-19: towards controlling a pandemic. *The Lancet*. 2020; 395(10229):1015-8.
8. Liu W, Zhang Q, Chen J, Xiang R, Song H, Shu S, et al. Detection of Covid-19 in children in early January 2020 in Wuhan, China. *New England Journal of Medicine*. 2020; 382(14):1370-1.
9. Daniel SJ. Education and the COVID-19 pandemic. 2020; 382(14):12-18
10. Sahu P. Closure of universities due to Coronavirus Disease 2019 (COVID-19): impact on education and mental health of students and academic staff. *Cureus*. 2020; 12(4).
11. Bothwell E. Flexible admissions could mitigate COVID-19 impact. *Times Higher Education*. 2020.
12. Quarterly of Educational Psychology Allameh Tabataba'i University Vol. 16, No. 56, Spring 2020 214.
13. Alvin MD, George E, Deng F, Warhadpande S, Lee SI. The Impact of COVID-19 on Radiology Trainees. 2020; 296(2):246-8.
14. Liu W, Zhang Q, Chen J, Xiang R, Song H, Shu S, et al. Detection of Covid-19 in children in early January 2020 in Wuhan, China. *New England Journal of Medicine*. 2020; 382(14):1370-1.
15. Halstead M, Taylor MJ. Values in education and education in values: Routledge; 2005.
16. Aghakasiri Z, Fazelian P. Evaluation of virtual education programs of Tehran universities from the perspective teachers and students: Master Thesis]. Tehran: Tarbiat Moalem University; 2006.
17. Bencheva N. Learning styles and e-learning face-to-face to traditional learning. *Научни Трудове На Русенския Университет*. 2010; 49(3.2):63-7.
18. Cromby J, Harper D, Reavey P. Psychology, mental health and distress. *Macmillan Int Higher Education*; 2013 Feb 27.
19. Horton WK. Leading e-learning: American Society for Training and Development; 2001.